

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vizs- Előfizetők és hirdetések
 szaadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Járjuk a keresztutat.

A megfeszített Istenember keresztjére a kispadra feszített emberiség tekint fel kétségbeesve.

Hát csakugyan nem mulik el tőlünk ez a keserű pohár még a negyedik évben sem?

Négy év óta mennyi vér ömlött, mennyi vagyon pusztult, mennyi erkölcsi érték ment veszendőbe — még most sem értünk volna végére?

Nem. Keleten helyreállítottuk a békét karddal, de a Nyugat nemzetei felé is hiába integettünk a béke olajágával. Ott is karddal kell rászoritani az engesztelhetetlen gyűlölet fanatikussait a békére.

Párisban a háborus uszítók a pincékben tanácskoznak; de onnan is ökleiket rázzák a béke, a megértés, a felebaráti szeretet hívei felé s ugyanaz az elvakult gyűlölet tölti el őket, mely valamikor Pilátus udvarában ebben a szóban hördült fel: feszítsd meg!

A központi hatalmak népei immár negyedik éve járják a Golgotha keresztutját. Keresztényi alázattal ismerjük be, hogy az emberiség megérdemelte a bűnhődést. Földreszegezett tekintettel elfeledtük, hogy többre vagyunk teremtve, minthogy a föld saránál feljebb emelkedni ne tudjunk. Hazug álprófétáknak jobban hittünk, mint az isteni igazságnak. Péter apostollal hányzor tagadtuk meg Krisztust ostoba fecsegők szavára — de nem mentünk az apostollal megsíratni bátortalanságunkat. Ránk szakadt a bűnhődés, járjuk a keresztutat, most már azzal a tudattal, hogy ha véget ért az Istenítélet, nem folytathatjuk ott, ahol előbb abbahagytuk.

Vigaszt kereső szemünket a feszületre emeljük: a keresztfához megyünk . . .

A szenvedő, a haldokló Istenember szelid tekintete vigaszt önt a csüggedő lelkekbe: a megváltáshoz szenvedésen át lehet eljutni, de a halál után következik a feltámadás!

Járjuk a keresztutat. Vér és könny az utjelzők, kimondhatlan szenvedés

minden lépés, de tudjuk, hogy a Nagypéntek után jön Husvét hajnala s az igazságnak végső diadalát megsemmisíteni nem lehetett soha.

Szenvedéstől remegő ajkunkat a hideg feszületre szorítjuk s míg az

értünk meghalt Megváltó képe előtt leborulunk, szemünk bizalommal emelkedik a csillagok felé. A kereszt alatt érezzük, hogy a keresztut vége a megdicsőülés, a feltámadás, a győzelem!

Angol pauperizmus.

Irta B. A.

A tulhajtott industrialismus Angliában olyan tömegnyomort teremtett, melyhez fogható nincs sehohol másutt a világon, ezt maguk az angol írók is bevallják. Itt ismerjük meg az angol szűkkebliségnek a legdrasztikusabb, de egyuttal legvisszataszítóbb oldalát.

Csaknem az összes ipari vállalatok a legalacsonyabb munkabéreket, igazi éhbéreket fizetik munkásaiknak. Pideg önzéssel így okoskodnak: én senkit sem kényszerítek a munkára, aki elfogadja a munkát, amelylyel őt megkínálom bizonyos alacsony bér mellett, ám lássa, ez az ő dolga, saját akaratából cselekszi, nem akarok neki igazságtalanságot!

Ámde ez a felfogás ellenkezik az emberséggel és a keresztény felebaráti szeretettel. A keresztény vallás azt követeli, hogy a vállalkozó mérsékelt u. n. polgári haszonnal érje be, és égbekiáltó bűnnek deklarálja a munkások béreinek elvonását, midőn a munkaadó akkora részt tart vissza belőle magának, hogy a munkás az ekkép leszállított bérből nem élhet meg emberhez méltó módon.

A legtöbb angol vállalkozó és gyáros a földművelés nagymérvű megszorítása következtében támadt óriási munkakinálatot fölhasználta a munkabérek kiméretlen leszorítására és a munkások kegyetlenségig menő tuleröltetésére.

A korlátlan viszony más vállalkozókat is arra csábít, hogy hasonlóképpen cselekedjenek. A szegény munkások pedig, hogy éhen ne haljanak, nejeiket és gyermekeiket is kénytelenek a gyárakba küldeni, minek a természetes következménye, hogy a szűkebben vállalkozók még jobban leszorítsák a munkabéreket, mert hisz a nők és gyermekek még olcsóbban dolgoztak. Így történt

azután, hogy a „keresztény“ Angliában rosszabbul bántak a munkásokkal, mint a pogány ókorban a rabszolgákkal, vagy a középkorban a jobbágyokkal, mert míg a rabszolgákat az ur vagyonának egy részeként tekintette és már azért is kimélte, a jobbágyokról pedig, ha elaggottak, a földes ur tartozott gondoskodni, addig a munkásokat az angol gyáros v. vállalkozó bármikor, a mikor neki tetszik, egyszerűen kitette az utra.

A gőzgép általános elterjedése folytán egyszerre számtalan ember elveszti mindennapi kenyerét, mert a gépüzem sok munkaterőt fölöslegessé tett, a kisiparosok jobbára tönkre mentek, s mivel mindezek az emberek munkát kerestek, a munkakinálat még nagyobb lett, s a vállalkozók önzése és nyereségvágya már semmi határt nem ismert, a munkások kizsákmányolása és nyuzása a képzelhető legnagyobb fokra hágott, az embert lealacsonyították a gép pusztá részévé, de míg a gépnek többi részeit, ha elkoptak, csak költségek árán lehetett újakkal kicserélni, addig az elbetegetett és munkaképtelenné vált munkásoknak másokkal való fölváltása az óriási munkakinálat mellett semmi költséget sem okozott! És vajjon mi céljok van a szüntelenül dolgozó gépeknek? az égneek meredő gyárkéményeknek? a millió meg millió ember munkában való folytonos görnyedésének éjjel-nappal? Csak az, hogy egy pár ember „a felső ezer vagy tizezer“, miután odahaza és a kontinensen a világ minden kigondolható élvezeteivel tulton túl jóllakott, legnagyobb részt éppen e tulságos élvezet és unalom miatt elne pusztuljon, míg az angol nép tulnyomó része nélkülözni kénytelen, a mi az emberhez méltó mindennapi életre okvetlenül szükséges, ugy hogy életét még betegség, inség és nyomor is megrovíditik!

Megnyilt az új molykár ellen védő és nyaraltató intézet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét felhívni a szörmeáruházammal kapcsolatos, teljesen e célra ujonnan, modernül berendezett és most megnyitott molykár elleni megóvó biztosító intézetemre és nyaraltató vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra bármely értékes szörme-árut, ruhát, függönyt és szőnyeget felelősség és jótállás mellett. Saját javító műhely.

Molykár ellen megóvandó szörme és ruhadarabok a Rimanóczy-utca 2. sz. alatti Kolosváry-palotában levő szörme-üzletemben vétetnek át. **Leichner József** szücsmester. Telefon 16-56.

Az angol Harrison Frederic ezeket mondja: „Részemről az egész modern társadalom elítélésére elég egy pillantás az ipar állandó helyzetére: a javak és a gazdagság sajátkezü termelői közül 90 százaléknak nincsen otthona, melyet a hit végén túl magáénak mondhatna, nincs egy talpalattnyi földjük sem, vagy akár csak egyetlen szobájuk, mely az övék lenne, de sőt nincs egyáltalában semmijük sem egy pár darab rozoga butorón kívül, melyet könnyen föl-rakhatnak egy talyigára; merőben a heti bérök kétes eshetőségétől függenek, mely alig elegendő egészségek föntartására; nagyobbára olyan viskókban laknak, melyeket az ember a lovak számára sem tartana alkalmasoknak; a teljes elszegényedéstől csak olyan vékony vonal választja el őket, hogy bármely betegség és váratlan csapás legott a legnagyobb pauperismusba taszítja őket, de alig lehetne ezeket a megdöbbentő állapotokat kevés szóval találóbban jellemezni, mint Sidney Smit: (The Glory and Shame of England, by Chas Lester 1876.) „kétséget nem szenved, ugymond ő, hogy Angliában a szegények tömegei között több a nyomor és az akut szenvedés, mint a világnak bármely más országában... ezren meg ezren lézengenek lakás, kenyér, jó barát, saját otthon, ruha, minden remény nélkül a világban; millió a számuk az egészen neveletlen, hiányosan táplált és büntényekre meg mindenféle gonoszságra csábítóknak, a mik mind a rossz nevelésnek és a szegénységnek gyümölcsei, még pedig olyan ijesztő mértékben, a mihez fogható Európának kevésbbé fölvilágosult, kevésbbé szabad, kevésbbé kedvező körülmények között levő és kevésbbé hatalmas királyságaiban sehol sem található.“

Érthető, hogy az óriási méreteket öltött pauperismus mellett sehol másutt nem részeseültek és részeseülnek a szegények olyan kemény és kegyetlen bánásmódban mint Nagybritanniában. Erzsébet királyné uralkodásának 43. évében kénytelen volt szegényadót behozni, de a vidéki földesurak ez alól, a hol csak lehetett, kivonták magokat. Építettek ugyan szegényházakat, de ezeknek a létesítésénél nem a keresztény felebaráti szeretet volt irányadó, sőt még csak a legegyszerűbb humanitás követelményei sem vétettek figyelembe, hanem abból a gyalázatos keresztényellenes elvből indultak ki, hogy ezekben a szegényházakban az ellátást minél keményebben, minél szűkebben és minél inségesebben kell kimérni, hogy a szegények ezeknek az igénybevételétől inkább visszariasztsassanak és csakis a legvégső esetben kérjék az azokba való fölvetelöket! A szegények ezektől a dologházaktól (work houses) jobban rettegtek, mint a fegyháztól. Az állami és községi szegényápolók és gondnokok feladata volt többek között a szegények gyermekeit keresetképessegre fölnevelni; nagyban megkönnyítették az ő fáradozásukat a gyárosok, akiknek éppen kapóra jöttek a gyermekek. Valóságos gyermekkereskedés keletkezett. Egyelőre meghatározott napon a szegény gondnok összegyűjti a gyermekeket, a kikből a gyárosok a nekik alkalmasnak tetszőket kiválasztották és mindjárt magokai elvitték.

Ezek a gyermekek „tanoncok“ voltak, nem kaptak bért, hanem csak kosztot és lakást, de ez a koszt és lakás olyan nyomoruságos volt, hogy roppant halandóság uralkodott a tanoncok között. A munkaidő rendszeren 16 óráig tartott, de bizonyos gyárakban éjjel-nappal folyt a munka, itt 12 óránként felváltották a gyermekeket; az ágyat, melyből a nappal dolgozók felkeltek, tüstént azok foglalták el, kik éjszakán át dolgoztak, úgy, hogy még meleg volt az. (Lancashireben sohasem hültek ki az ágyak!) A munkafelügyelő fizetését a gyáros a gyermek munkateljesítménye szerint határozta meg, azért azután a felügyelők a teljes kimerülésig szoritották munkára a gyermekeket. Akárhány boldogtalan szökni próbált, hogy ezen embertelen bánásmód elől meneküljön, a szökevényt, ha elfogták, bilincsbéverték. Sok ilyen gyári munkásgyermek öngyilkos lett. Csak akkor lettek a hatóságok figyelmesek ezekre az állapotokra, midőn járvány ütött ki a gyárban dolgozó gyermekek között. Megvizsgálták a dolgot s azután törvényt hoztak, hogy csak a 9. évtől szabad a gyermekeket munkába befogni. Ez ellen a gyermekek felszóltak, de azután a vizsgálóbizottság közölte jelentését, mire a csupán saját hasznukat kereső töképezés gyárosoknak el kellett némulniok.

A jelentés borzasztó tényeket konstatalt: fáradtan fekszenek le szegények, még vacsorát sem kérnek, ruhájukat nem képesek levetni: fáj a hátuk, minden tagjuk, lágyúk, oldaluk; ezek a bajok annál súlyosabbak, minél keményebb a munkájuk és minél fiatalabbak; állapotuk mindinkább rosszabbodik; a következmények gyógyíthatatlan betegségek, no meg hülyeség is. Alig volt olyan helyiség, ahol ne lehetett volna görbélábú gyermekeket látni, a befelé görbült térdeket gyári láboknak (factory-legs) hívták. A gyermekek teljesen tudatlanok voltak, még a vasárnapi iskoléba se küldték őket.

Ujabb időben az angol munkások helyzete megjavult ugyan, ámde ezt a javulást roppant nehéz bérharcok árán kellett kicsikarniok és éppenséggel nincsenek afelől biztosítva, hogy ez a javulás tartós lesz-e? Ugyanazért nem lehet azt állítani, hogy az erre irányuló mozgalmak már elültek volna, sőt bizonyos, hogy azok újra meg újra ki fognak törni, ha az a sokat magasztalt angol parlament nem igyekszik korszerű reformok utján a lakosság jogos igényeit ki-elégíteni. Lehet, hogy eaben is igen nagy és és mélyreható szerepe lesz a mostani világháboru által földezett kényszerhelyzetnek. Már eddig is hallottuk, hogy a tömeges munkiógyártáshoz beállított munkásseregek mennyire elégedetlenek a tényleges viszonyokkal.

Taine Hyppolit az angol irodalom történelme című művében a következő jellemzést olvassuk:

„Alljunk csak úgy reggel felé egy vasuti indóház elé és nézzük meg a harminc

éven falili embereket, akik az üzlet kedvéért jönnek Londonba; vonásaik becsettek, arcuk sápadt, szemük merev, merengő, szájuk nyitva és félrehuzva; az emberek fáradtak, kopottak és meredtek az ugyanabban a munkában való tuleröltetéstől; odább sietnek anélkül, hogy magok körül nézzenek. Egész valójuk egyetlen célra van irányítva, szüntelenül meg kell feszíteni erejüket, hogy kereszenek, valóságos gép vált belőlük. Ezt mindenekelőtt a munkásoknál észlelhetni; kitarítás, állhatatosság, lemondás ri le hosszúra nyult, csontos és komor arcukról. De még inkább tünik fel a nép asszonzainál; sokan soványak, hektikásak, szemök mélyen fekszik a szemgödörükben, orruk hegyes, bőrüket piros foltok tarkítják; kinézésük bágyadt vagy nyomott, vagy stoikusán érzéketlen; érezzük, hogy sokat kellett túrniok és még többet képesek eltúrni. Ez a türelem és ez a komor érzéketlenség még a közép és magasabb osztályu embereknél is gyakori; az ember, ha rájuk néz, önkénytelenül azokra a szegény, a szerszámtól eltorzított teherhordó állapotokra gondol, melyek mozdulatlanul állanak az esőben, anélkül, hogy védő fedélre gondolnának.

Bizonyára durvább és makacsabb itt az életküzdelem, mint másutt; a ki enged, elbukik. Az éghajlat és a verseny szigoru uralma, az iparnak pangása alatt a gyöngék, a vigyázatlanok elpusztulnak vagy elszegényednek; aztán hozzájárul a gin (boróka, pálinka), mely megteszi a magáét; innen ama hosszú sora a nyomorult női teremteseknek, a kik estenkint a „Strand“ on prostituálják magokat, hogy házbéröket megfizethessék; innen azok a szörnyü városnegyedek Londonban, Liverpoolban és minden nagyobb városban, a rongyos, sötét kinézésü vagy részeg kísértetek, kik a pálinkás boltokban szorongnak, kik piszkos ingökben és kötelekről lógó rongyos ruhájokban megtöltik az utcákat, kormos dombon fekszenek egy egész sereg sápadt gyermekek között; irtózatoss mélységes a társadalomnak, a melyekbe mindazok belebuknak, a kiket sebes, lomha vagy gyenge karjaik nem képesek a nagy árnak felszinen tartani. (Histoire de la littérature anglaise, 4. év. Paris 1878. Pedig Taine materialista iró.)

Midőn 1826. évben Pückler Muskan herceg Göthét meglátogatta és előtte a parlamentarismus áldásainak bizonyítékaképpen Angliát említette, Göthe azt felelte neki, hogy a fölhozott példája éppen nem találó, mert semmiféle más országban nem uralkodik az özés annyira, mint éppen Angliában, tán egyetlen nép sem annyira inhumánus, úgy politikai, mint magánviszonyaiban, mint az angol. (V. ö. Pöcklön Muskan, Briefe emes Verstorbam. Stuttgart 1836. III. 16.) Ez egy rövid velős, de igaz ítélet, az annyira fölmagasztalt angol parlamentarismus még a saját hazájában sem alkalmas a humanizmus terjesztésére és megerősödésére.

HUSVÉTI ILLATSZEREK,

kölnivizek, öntözők, pipereszappanok,

ajándéktárgyak nagy választékban beszerezhetők:

FEKETE ERNŐ

droguista

„DIANA“ illatszertárában

Bémer-tér 3.

De azért nagy az angolok között ural-
kodó pietizmus, a jómóduak sietnek vásár-
naponként a templomokba, mialatt a szegé-
nyek milliói egész életükön át sem jutnak
érintkezésbe a templommal.

Oldják fel a lefoglalt ruha-anyagokat.

Lukács Ödön főjegyző akciója.

A közönség körében, különösen a tiszt-
viselőknél, mind kétségbeejtőbb helyzetet te-
remt a ruha-inség. A háborúelőtti időből még
meglevő alsó ruhák már a legtöbb családnál
teljesen elrongyolódtak, a gyermekek a még
különbön használható ruhadarabokat négy év
alatt kinőtték. Ujat nem tudnak beszerezni,
mert egy pamut vászoning 50—60 korona,
egy vég vászon 600—700 korona, egy pár
harianya 25—30—40 korona.

Éppen így vagyunk a felső ruhákkal.
Először csak fordították az ócska, színe-
hagyott öltönyöket, de ma már ebből is ki-
koptak. Új ruhát beszerezni csak a gazda-
goknak vagy a háboru alatt megmilliom-
sodottaknak lehet, mert egy kész nadrág,
nem is első minőségű, 240—280 korona, egy
öltöny harmadrangu szövethől 700 korona,
jobb szövethől 900 korona. Egy méter szövet
160—180 korona, a megcsináltatás a hozzá-
való béléssel 280—300 korona. Egy valamire
való nyakkendő, mint azt tegnap láttuk, 50
korona.

Vászon, szövet stb. pedig van még, ha
nem is sok, de tekintélyes mennyiségben
Nagyváradon is, de azok le vannak foglalva.

Ez az elviselhetetlen állapot indította
Lukács Ödön főjegyzőt arra, hogy felterjesz-
tést intézzen úgy a Lenközponthoz, mint a
Népruházati-bizottsághoz s kérje a Nagyvá-
radon lefoglalt vászon, illetve szövetárak fel-
oldását s azt a maximális áron bocsássa a
város rendelkezésére, hogy így a város ab-
ból kielégíthesse a közönség szükségletét. A
feliratot már el is küldte a Központokhoz.

Annyira fontosnak és szükségesnek
tartja a főjegyző a lefoglalt készletek felol-
dását, hogy nem tartja elégnak a felterjesz-
tést, hanem felutazott tegnap a fővárosba,
ahol szóval is előadja a helyzetet s kéri a
feloldást.

Amennyiben a főjegyzőnek sikerül a zár
alatt levő vászon és szövetkészletek feloldá-
sát kieszközölni, a jövő hó első napjaiban
értekezletre hívja meg a főjegyző az érde-
keltségeket és a szakembereket, hogy a szét-
osztás módjait, a kiosztás sorrendjét
megállapítsák.

Megnyilt

Haltenberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyáranak
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szak-
májába tartozó mun-
kát, elsőrendű kivitel-
ben, mérsékelt áron.

A németek győzelmes előnyomulása.

Berlin, március 28. A miniszterelnökség
sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás
jelenti:

Nyugati harctér.

A franciaországi csatatéren az angolok
újólág friss és más arcvonalokról idevont
hadosztályokat vetettek harcba csapataink
ellen.

Bapaumetól északnyugatra az ellenséget
a régi tölcserállásokból Bucquoyra és Hebu-
ternera vetették vissza. Különös szívóssággal
hiába küzdött az ellenség Albert visszafog-
lalásáért. Erős páncélcsoportok végrehajtott
támadások a város nyugati részén fekvő
magaslatok lejtőin véresen omlottak össze.

A Sommetől délre hadosztályaink sok
helyen a régi ellenséges állásokon át egyen-
gették maguknak az utat és az angolokat és
franciákat Franciaországnak 1914 óta a há-
boruban még érintetlenül maradt vidékére
verték vissza.

A német trónörökös győzelmes csapatai
feltartóztatlan támadásban St. Quentinől
a Sommeon át az ellenséges állásokat hat-

van kilométernyi mélységben benyomták. —
Tegnap Pierrepont-tól előnyomultak és elfog-
lalták a Mont Didlert.

Veszteségeink, a normális határokon be-
lüliek, egyes gyújtópontokon súlyosabbak. A
könnyű sebesülések számát az összes vesz-
teségek hatvan-hetven százalékára becsülik.
A lotharingiai arcvonalon a tűzérési
harcok erősödtek.

Richthofen báró százados hetvenegye-
dik, hetvenkettedik és hetvenharmadik légi
győzelmét aratta.

A többi harctéren nincs ujság.

Ludendorff, első főszállásmester.

Veneziában élénkebb az ágyutüz.

Budapest, március 28. A miniszter-
elnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Veneziában helyenkiut élénkebb volt az
ágyutüz.

A nyugati fronton támadásunk újabb tért
nyért.

A vezérkar főnöke.

Pánik Franciaországban.

Budapest, március 28. (Saját tudósítónktól.) Az Estnek jelentik Gen-
ből: Páris kiűritése a lyoni lapok szerint a legnagyobb sietséggel me-
gyen végbe. Valószínűtlen, hogy a kormány Bordeauxba költözik, mert a
lakosság hangulata ott megbizhatatlan, inkább valószínűbb, hogy Nan-
tesbe teszi át székhelyét.

Párisban egyre jobban terjed a háboru ellenes hangulat és sok
letartóztatás történik. A Franciaországból érkező utasok elbeszélése sze-
rint Franciaország déli városai tele vannak menekültekkel. Toulonban
annyian vannak, hogy lehetetlen őket elszállásolni, sokan az utcákon
alszanak.

A megvert ellenség üldözése.

Budapest, március 28. (Saját tudósítónktól.) A Corriere della Sera
írja, hogy a nyugati arcvonalon, a Somme mellett harcoló angol csapa-
tok minden önuralmukat elvesztették, a helyzet ezen az arcvonalon való-
sággal kétségbeejtő s csupán az angol tartalékok bevonásában van még
némi megnyugtató remény.

Az Epoca című lap hangsúlyozza, hogy a németek nyugati támadása
nem csupán demonstráció, hanem egy rettegett nagy német offenziva kifej-
lése. A németek Amienst akarják elérni és az a szándékuk, hogy az angol és
francia hadsereget egymástól elszakítsák és megközelítsék a tengert.

Bécs, március 28. A svájci lapok jelentik, hogy Fock tábornok 30 had-
osztályból álló nagy francia hadsereggel utnak indult, hogy az angolok segít-
ségére siessen.

Krisztiánia, március 28. A Morgen Bladed szerint a németeknek
sikerült áttörni az angolok frontját. A németek már megtették az Omiensbe
vezető ut első felét.

Több olasz lap valószínűnek tartja, hogy a kedvezőbb időjárás beálltával
a központi hatalmak a többi fronton is offenzívát kezdenek.

Amiens és Compiègne kiűritése.

Budapest, március 28. (Saját tudósítónktól.) Luganoból táviratozzák:
A Corriere jelenti Párisból, hogy Amiens és Compiègne városok kiűritése meg-
történt. Amiens rendkívül fontossága vasuti gócpont, amelynek elfoglalásával
az ellenség utánpótlásai teljesen megbénulnak, Compiègne pedig az angol had-
vezetőség főhadiszállása.

Berlinből táviratozzák: A Kölnische Zeitung haditudósítója jelenti,
hogy a német hadsereg már csak 25 kilométerre áll Amienstől, a leg-
fontosabb gócponttól.

Sorozások Bihar megyében.

A nagyvárad honvédkiegészítő parancsnokság tegnap közölte a 19—24 évesek bihar megyei sorozásának tervezetét, amely szerint a megyében a sorozási határidők a következők:

- A sárréti járásban április hó 15.
- A herettyóujfalui járásban április hó 17 és 18-án.
- A biharkeresztesi járásban április hó 19-én és 20-án.
- A szalárdi járásban április 23-án.
- Az élesdi járásban április hó 11-én, 12-én, 13-án és 15-én.
- A cséffai járásban április hó 17-én és 18-án.
- A nagyszalontai járásban április 20-án és 22-én.
- A központi járásban április hó 24, 25 és 26-án.
- A magyarcsékei járásban április hó 11-én.
- A belényesi járásban április hó 13, 15 és 16-án.
- A vaskóhi járásban április hó 18-án és 19-én.
- A tenkei járásban április hó 22-én és 23-án.
- A béli járásban április hó 25-én.

Az élelmezési nehézségek, mint enyhítő körülmények.

Két vidéki magyar: Papp György és felesége állottak tegnap Szöllőssy Gyula tanácsa előtt. Azzal vádolta őket dr. Bolza Alfonz gróf királyi ügyész, hogy az őrlési igazolványokat meghamisították. A férfi a 200 kilogramra szóló engedélyt 400-ra, az asszony a 25 kg-ra szólót 125-re javította ki. Nagy baj nem történt, mert már a malomban rájöttek a dologra és nem őrlték ki a többletet.

Mindkettő beismeri az okirathamisítást s mentségül hozzák fel, hogy kevés volt a kiutalt mennyiség. A férfi — akitől az asszony különválva él — még hozzáteszi, hogy hat gyereke van s nem nézhette, hogy éheztek.

A bíróság belátással ítélte s azért, amiért öt évi börtönbüntetést szab a törvény 21 és 7 napi fogházat mért ki. Enyhítő körülményül vette a nehéz élelmezési viszonyokat s azt, hogy a kiszabott mennyiség szűkös volt, tehát a kenyérellátás nehézségeit.

A férfi megnyugodott az ítéletben, az asszony fellebbezett, a királyi ügyész is.

Anyák köre.

Nagy látogatottságnak örvendett vasárnap délután a kath. Növédő-Egyletben az Anyák-köre.

Nagyszerű előadásokban is volt részük a megjelenteknek, mert az anyák-körét azok a jobb érzésű anyák látogatják, kik anyai kötelességeiket mélyen átérzve, örömmel hallgatják az oktató szót, hogyan lehetnek jobban gyermekeik testi lelki javára.

Tanulságos, nagyértékű előadást tartott az anyáknak dr. Konrád Jenő igazgató főorvos, — csak úgy lesték szavait, amelyeket nem mulasztott el az előadó mulatságos, derűltséget keltő népies babonák, tévhitek illusztrálásával fűszerezni.

Igen kedvesen praktikus tanácsokat adott meg az anyáknak Weisz Gyuláné Zboray Erika, a Stefánia-szövetség budapesti fővédőnője, — kinek előadásán meglátszik,

hogy szívvél-lélekkel teljesíti nagy misszióját a csecsemővédelem érdekében.

A lemérések jó eredményt mutattak, a gyermekek szépen fejlődnek, ami azt bizonyítja, hogy a Növédő Egylet két gondozónője hiven teljesíti kötelességét az anyák egészségügyi kioktatásával.

Ozsonnára Spett Gyula kanonok 40 K-t adományozott, melyből tea és fehér kenyér került kiosztásra. Vodicska Sándorné 50 drb süteményt küldött az ozsonnához.

Volt sorsolás, babák, játékszerek és 20 csomag burgonya, melyet Pallay Lajosné küldött. Hálás köszönetet mond az elnökség úgy az előadóknak, kik tanácsaikkal kiszámíthatatlan jót tettek, mint az adakozóknak, hogy e sokat nélkülöző jó asszonyoknak egy felejthetetlen emlékü jó délutánt szereztek.

Ott voltak: Eleméry Ferencné, Pallay Lajosné, Olasz Ákosné, Weisz Gyuláné, Magarányi N. né, Személyi Kálmánné, dr. Konrád Jenő, Szombathelyi Zoltán, Körössy Jánosné, Kecskés Anna stb.

Biztos békejelek.

— Saját külön hadászunktól. —

A béke közeleg, már jön, elindult. Elindult pedig 1914 végén, mert akkor kezdődött a háború. Hogy meddig ért már el a közelgő béke, azt nem tudjuk. Lehet, hogy a Bémer-tér és a Szalárdi-utca sarkán most fordult be s jövőre itt lesz a kávéházban, lehet, hogy még az ürögdi határban törtet felénk illő lassúsággal. Szóval csak az nem bizonyos, hogy mikor lesz béke, de az kétségtelen, hogy lesz. Az ugynevezett békehangok, legszebb hangjai a hangvillámnak, azonban már hallatszanak. A napokban a következő békehangok hangzottak el:

1. Egy farmer Szanfranciskó és Newyork között így kiáltott fel: A mindenit már ennek a háborúnak.

2. Rómában egy olasz szociálista direkt lement egy négy és félmeteres ház pincéjébe s ott egyedül egy üres szenesládába belesugta, hogy: *Abbasso Vittorio Emanuele.*

3. Egy francia szenátor a pincében tartott parlamenti ülésen egy beszédébe, amely különben a 120 kilométerre lövő ágyu felkutatását és azonnali megsemmisítését követelte, csak úgy *en passant* beleszurta ezt a mondatot: Hiszen ha a németek nekünk adnák országuknak a Rajnától nyugatra terülő részét, akkor mégis, hogy úgy mondjam, szinte más lenne a mostani hadihelyzet.

4. Egy angol kereskedő pénze felett szemlét tartván, így morfondírozott: H.n, hm, a múlt év végén még 80000 font volt a vagyonom, ma már csak 79 és fél font, hm, hm . . .

5. Hertling német birodalmi kancellár unoka-öccse szakácsnéjának fogorvosa egy pár galambot vásárolt.

6. Többekkel együtt az angol király is kijelentette, hogy a frontra megy.

7. Ujból soroznak.

8. Behívták a szabadságoltakat és felmentettek.

9. A lapok szigorú cenzura alá kerülnek.

10. Kihirdetik az ostromállapotot.

* **Aszódi** Kossuth-utcai fő és Rákóczi-uti Csekoládé Király fiókjába szebbnél-szebb husvétitójások, Kugler Gerbeaud bonbonok megérkeztek.

* **Fényképészeti** lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—8.

Versenyeznek az intézetek a 37-es Hadialbum támogatásában.

Az a páratlan szeretet, amellyel Nagyvárad egész társadalma a 37-es háziezred iránt viseltetik, tüntető módon nyilatkozik meg a most megindított Hadialbum-agció alatt. A tiszti küldöttséget nagy rokonszenvvel fogadják azokon a helyeken, ahol csak megjelennek. Szívesen és örömmel jegyzik az albumot s az Arany-fejezet részére bőkezűen adományoznak.

Az a gondolat vezeti az aláírókat, hogy a háziezred fiai ezerszeresen rászolgáltak arra az elegáns és uri bőkezűségre, amellyel az albumot igyekeznek támogatni. Visszaemlékeznek azokra a kritikus napokra, amikor egész Bihar megye aggódva és összehúzott szemöldökkel nézett a román határ felé, ahol a magyar fiúk s köztük a bihar megyeiek vetették magukat a rabló hordákra. Minden vagyon és érték a levegőben lógott, az emberek szívében a félelem lett urrá, az apák biztos vidékre küldték családjaikat és az emberek egyszerre lemondtak, sok minden kincsről, kényelemről, csak hogy életüket tegyék biztonságba.

A hála és a nagyrabecsülés érzése hatotta át a lelkeket, amikor a veszedelmet a bihari fiúk élete és erős karja eltávolította a fejünk felől. Ennek a hálnak most jött el a napja. Ne nézze azt se magánember se intézet, hogy százszor kértek már tőle és százszor adott. Most nyissa meg újra a szívét és az erszényét.

HIREK

Nagypéntek.

Gyász ünnepe van ma a katolikus egyháznak ama nap emlékére, amelyen sötétség borult a földre délután 3 órakor s az égen csillagok tűntek fel. Szíklák repedtek meg s a világegyetem megrendült a gyász sulya alatt: Krisztus az Istenember halt meg.

A templomokban a hívek tiszteletül kitesszik az imádandó keresztet s a hívek ezrei keresik fel a templomokban a szent sírokat, hogy imádják a sirban imádásra kitett Oltáriszentséget.

A székesegyházban a csonkamisét gróf Széchényi Miklós megyéspüspök tartja s ezután lebontják a leplet a feszületről s lebontva megcsókolja a keresztet. Ezután az egész papság odajárul a kereszthez, hogy leborulva megcsókolja. Ezt a feszületet helyezi a szent sir elé a hívek tiszteletéül a sirbatétel szertartásánál.

A szertartások végén szentbeszéd lesz.

* **Bjelik Imre kitűrtetése.** A hivatalos lap tegnapi száma közli: Ő császári és királyi Felsége az 1918 év március hó 15-én kelt legfelsőbb elhatározásával a háborus katonai egészségügyi körüli kiváló érdemei elismeréséül *Bjelik Imre* belső titkos tanácsosnak, püspöknek, császári és királyi táborigazgató helynöknek, a Vörös-Kereszt hadiékítményes érdem-

csillagát díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

* A Kath. Kör husvételi első békeestéje iránt nagy az érdeklődés. Géczy Lajos, zenevilágunk ez az értékes és kiváló nevelője a zenéről fog felolvasást tartani és azonfelül három pompás szerzeményét fogja a közönségnek bemutatni. Nagyvárad közönségének sokszor volt alkalma a jeles zeneszerző alkotásaiból egyeseket élvezni: most egész bokrétát nyújt nekünk Géczy s a közönség bizonyosan a legnagyobb szeretettel veszi ezt az értékes ajándékot. Belépti jegyek előre megválthatók a Kath. Kör háznagy hivatalában.

* Lukács Odön a helyi árvizsgáló bizottság elnöke. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a közlelmezési miniszter a nagyvárad helyi árvizsgáló bizottság elnökévé Lukács Odön polgármesterhelyettest nevezte ki.

* Báró Láng Lajos meghalt. Budapestről telefonálják, hogy báró Láng Lajos volt kereskedelemügyi miniszter, egyetemi tanár, orsz. gyűl. képviselő szívszélhűdésben hirtelen meghalt.

* A közlelmezési miniszter Bécsben. Bécsből jelentik: Windischgrätz Lajos herceg közlelmezési miniszter ma ideérkezett s itt Landwehr tábornokkal, valamint több mértékadó osztrák körökkel tanácskozásokat folytatott. A miniszter a tanácskozások után kihallgatáson jelent meg a királynál.

* 8—9 fok hideg. Korán örültünk a beköszöntő tavasznak. A kertekben és a hegyen igazi öröm volt gyönyörködni a mandula és barackfák millió és millió pompás virágaiba; egy-egy fa úgy nézett ki, mint egy óriási virágcsokor. A viruló tavaszból azonban befejejtünk a kemény téli időbe. Pár nap óta éjjel 8—9 fok hideg van, s a folyókák vastagon befagytak; nappal is olyan hideg van, hogy a befagyott vizek árnyékban egész nap nem olvadnak fel, dacára a tiszta napos időnek. Erős északi metsző hideg szél dühöng állandóan. Az erős hideg a mandula és barack-termést teljesen rönkretette, sőt a már levélbe fakadt orgonafák zöld hajtásai is lefagytak. A vetésekben és más növényekben azonban, mint értesülünk, szerencsére nem okozott a késői erős fagy károkat.

* Hatósági Munkaközvetítő. Foglalkozást kaphatnak: 100 gyáripari munkásnő és munkásleány, 1 gyáripari munkás, 1 házmester, 1 lakatos segéd, 4 iparostanuló. Foglalkozást keresnek: 1 magántisztviselő, 1 asztalos segéd, 3 iparostanuló.

* Tilos a pirostojás. A közlelmezési miniszter ur 70111—1918—1—c. számú rendelete alapján tudomására hozom a város lakosságának, hogy az 1123—1916. M. E. számú rendelet értelmében tyuktojásoknak a husvétli ünnepek alkalmával szokásos festése vagy hasonló kikészítése, továbbá az ily festett vagy kikészített tyuktojásoknak forgalomba hozatala az ország egész területén az idézett rendelet 2 §-ában meghatározott büntetés terhe alatt tilos. E tilalom hatálya természetesen mindenemü baromfitojásra kiterjed. Nagyvárad, 1918. évi március hó 19-én. Lukács Odön polgármesterhelyettes.

Ludendorff az offenziva eddigi eredményéről.

Budapest, március 28. (Saját tudósítónktól.) A Vossische Zeitung tudósítása szerint Ludendorff tábornok kijelentette, hogy a német hadvezetőség az elért eredménnyel nagyon meg van elégedve: óva inti azonban a német népet attól, hogy túlzott reményeket tápláljon, mert a nyugaton folyó rendkívüli események csak lassu léptekkel haladhatnak előre.

A bolsevikiek nem foglalták vissza Odesszát.

Budapest, március 28. (Saját tudósítónktól.) A sajtóhadiszállásról jelenti a Magyar Távirati Iroda:

A Reuter ügynökségnek az a híre, hogy a bolsevikiek visszafoglalták Odesszát, teljesen alaptalan. A várost a szövetséges csapatok tartják megszállva s napok óta teljes nyugalom van.

A román békét 1—2 hét múlva írják alá.

Budapest, március 28. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Romániával a gazdasági szerződések tárgyalásánál elvi megállapodásokra jutotunk, de ezek részleteit még fel kell dolgozni, ami 1—2 heti időt vesz igénybe.

Ezen idő alatt a béke delegátusok jelentéstétel végett hazautaznak, Talaat pasa már elutazott, Czernin, Kühlmann és Radoslawow holnap fognak hazautazni. A gazdasági tárgyalások befejezése után a szerződések aláírása végett a delegátusok ismét Bukarestbe fognak utazni.

Bizakodás a tartalékokban.

Budapest, március 28. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A franciaországi hangulatról a határozatlat következtében csak félhivatalos optimista tudósítások érkeznek. A hadügyi államtitkár a kamara folyosóin számos képviselő előtt kijelentette, hogy a németek a brit csapatok ellen vívott kemény harcok után hatalmas, egészen friss, áldozatkész szellemtől

eltelt francia hadseregbe fognak ütközni, melyet nehezen fellebbenthető tüzéségi függöny fed majd el. Már csak egyes önálló hadosztályok is feltartóztatták az ellenség előrenyomulását, másrészt hatalmas angol tartalékok érkeznek a harcterre, miért is az ellenség eddigi területnyereségei csak átmenetiek. Ez a nyilatkozat megnyugtatóan hatott a képviselőkre.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, március 28. (Saját tudósítónktól.) Berlinből a Wolff-ügynökség jelenti 28-án este:

Harcok a Scarpe és Ancre között. A Somme és Avre között támadó franciáktól szívesen védelmezett falukat foglaltunk el.

* A városi könyvtárbizottság 1918 évi április hó 3-ik napjára kitűzött gyűlése a közbejött akadályok miatt bizonytalan időre elhalasztott, amelyről a könyvtárbizottság tagjait ezton értesíti az elnökség.

* Anya és gyermeke. Éva Speier ennek a neve jól ismert mindazok előtt, a kik a mélyebb értékű társadalmi drámákat szeretik a mozgósínházakban. Nagyszerű alakításában Nagyváradon is sokszor gyönyörködött már a közönség s most ismét láthatja Éva Speiert, a ki ma a Vigadó mozgósínházban bemutatásra kerülő Anya és gyermeke című társadalmi dráma főszerepét játssza.

* A fa- és szénkészletek bejelentése. A magyar szent korona országai faértékesítő hivatalának f. évi március hóban 1771—1918. A. sz. értesítése alapján tudomására hozom az érdekelteknek, hogy az 1918. évi január hó 1-től 1918. évi március hó 31-ig terjedő idő alatt a fa- és faszén készletekben beállott változásokat kitüntetni hivatott forgalmi „Jegyzék” nyomtatványból, továbbá az ez évi március hó végén meglévő fa és faszénkészletek kejelentéséhez szükséges „Bejelentőlap” nyomtatványból nagyobb készlet érkezett a város címére, melyeket az azokért illetékesen jelentkezőknek díjtalanul rendel-

kezésre bocsát a város gazd. ügyosztálya. Nagyvárad, 1918. évi márc. 27. Rimler Károly polgármester.

* Halálozás. Lánzy Sándorné szül. Oláh Rozália élete 55. évében Nagybaródon elhunyt. Temetése holnap, szombaton délután 4 órakor megy végbe Bagamér községben.

* Kitünő eredményű tanfolyam. Az állami fa- és fémipari tanfolyam keretében rendezett férfi szabóipari tanfolyam tegnapelőtt zárult le kitünő eredménnyel. A tanfolyamon a szabóiparosok szép számmal vettek részt. A megtartott záróvizsgálaton a tanfolyamon résztvevők olyan szép eredményt értek el, hogy a jelenvolt szakfériak a legnagyobb dicsőréttel méltatták a tanfolyamot vezető Fudally Bálint előadó sikeres működését, amely amig egyrészt igazolta az ő kiváló szakképzettségét és buzgóságát, másrészt a tanfolyam hallgatóinak igyekezetéről tett tanuságot. A záróvizsgálaton jelen voltak Szontagh Gusztáv, a szakiskola igazgatója, Czeglédy Jeremiás ipartestületi elnök és Lebovits Rudolf szabóiparos, a szakosztály elnöke.

* **Felhívás a 37-ik gyalogezred hozzátartozóihoz.** Tisztelettel kérjük a 37-ik gy. ezred hősi halált halt, fogságba jutottak hozzátartozóit, hogy elesett és fogságba jutott bajtársaink fényképeit, valamint a család birtokában levő harctéri felvételeket, csoportképeket, harctéri leírásokat, naplójegyzeteket, rajzokat a Belgrádban székelő 37-es pótzás-írajó hadialbum szerkesztőségének minél előbb beküldeni sziveskedjenek. *37-ik gy. ezred hadialbum szerkesztősége, Belgrád.*

* **Köszönetnyilvánítás.** A Hungária cipőgyár Rt. igazgatósága ó Felsége, a király mellszobrát volt kegyes a vezetésem alatt Iparostanonciskola részére megrendelni. A nagybecsű adományért ezúton mondok köszönetet a gyár nagytekinetű vezetőségének. Nagyvárad, 1918 március 26. *Szücs Izsó, iparisk. igazgató.*

* **A tisztviselőtelep fölépítése.** A városi tisztviselők elhatározták, hogy a tisztviselőtelepet fölépítik. A városi mérnök el is készítette a terveket s egyelőre 120 háznak a költségvetését dolgozta ki, amely összesen 1.118.000 koronába kerül s így egy ház fölépítésére mindössze 7000 K esik. Az akcióhoz 8 millió téglára van szükség, amelyet a város területén működő gyárak együttesen foghatnak előállítani. A derék terv megvalósításához a törvényhatóság a kormány segítségét kérte. Történt pedig ez Szombathelyen Vasvármegyében. A nyáron alakult tisztviselők szövetkezete is programjába vette a tisztviselőtelep fölépítését, sőt Örömy Gyula építőmestert föl is kérte a tervek kidolgozására. (Itt is megindult a mozgalom, óhajtagdó, hogy sikere is legyen.)

* **Bárki dolgoztathat a városi cipőjavító műhelyben.** A városi cipőjavító műhely, mely eddig naponta 40 pár cipő javítására és illetőleg talpalására volt berendezve, folyó hó 26-tól kezdődőleg üzemét nagyobbitja. Tudatom a város közönségével, hogy az üzem nagyobbitása folytán a hatósági cipőjavító műhely naponta legalább 60 pár cipő javítását vállalja és így a közönség nagyobb rétegének érdekeit elégítheti ki. A Rimanóczy utca 4. sz. alatt működő műhely tehát ezentúl nemcsak az elhalt hősök családtagjaitól, rokkantaktól, azok családtagjaitól, a hatósági segélybeo részesülőkötől, a köz és magán alkalmazottaktól, de ezen kívül az összes gyárak és iparvállalatok munkásaitól, az összes iskolák tanulóitól, sőt bármely társadalmi osztályhoz tartozó jelentkezőktől is elvállal javító munkát. Nagyvárad, 1918 március 23-án. *Lukács Ödön polgármester helyettes.*

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon jóbarátoknak és ismerősöknek, kik feledhetetlen jó férjem, illetve apánk elhunyt alkalmából részvételükkel fájdalomukat enyhítették, ezúton mond köszönetet özv. *Pasaliné és gyermekei.*

* **Összeköttetésünk Ukrániával.** A k. u. k. Kriegsministerium Schriftleitung und Verwaltung megbízásából „Nedjelja” nevű ukrán nyelvű lap indul meg, mely hetenkint háromszor 10000 példányban jelenik meg, melyet Ukrániában egész a Kaukázusig fogja a lakosság körében terjeszteni. E lapnak egyebek között az is feladata lesz, hogy Magyarország, illetve Ausztria kereskedelmi összeköttetéseit előmozdítsa és gazdasági érdekeit hírlapilag képviselje. A lap mind azon köröknek, akik Ukrániával összeköttetést keresnek, készséggel rendelkezésre áll. Felvilágosítással szolgál a szerkesztőség: Bécs I. Georg Cochplatz 3. Nagyvárad, 1918 március hó 25. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Sztarill Ferenc sk. elnök h. Dr Sarkadi Lajos sk. titkár.

* **Egy üzlethelyiség Nagyteleky és Arany János-utca sarkán levő házban május 1-re, esetleg azonnal kiadó.** Értekezni lehet Incze-irodában, Bémer-tér 3.

* **Ne dobja ki pénzét új ruhákért,** mert a kitünően bevált ruhafestéssel régi ruhadarabjait olcsó pénzért háziilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, városháza mellett.

* **Pemete- és hársfamézcukorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

* **Ruhafesték** valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 60 fillér. Viszonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7-B.

* **Megbízható egér- és patkányirtó szer** (mezei egérnek is) mérge mentes, embernek és háziállatnak ártalmatlan. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut 7-B.

* **A Városi kávéháznak** rövidesen új gazdája lesznek. *Hercz Imre és Örléi József*, az ismert két szakember veszi át a pompás kávéházat, átalakítja s új berendezéssel adja át a közönségnek. A kávéházban viszontlátja a közönség a népszerű *Örléi Józsefet*, a szerény, kedves és szakmájában első kávés, akinek jelszava: Mindent a közönségnek. Jó, izletes ételekről és italokról *Hercz Imre* gondoskodik. Cigányzene, jó kiszolgálás.

* **Uridivat Cziller Imre Nagyáruházában.** Férfi- és fiukalapok, nyakkendők, ingek, gallérok, kézelők, zsebkendők, harisnyák, sétatobok, bőröndárak, pénztárcák, esőköpeny, esőernyők, acélárúk, legolcsóbban. *Tisztviselőknek árkedezmény.*

* **Gyakorlott vasalónők** magas fizetéssel felvétetnek Mokok kelmefestő gyárában Körös-utca 13.

* **Dusafalva határában fekvő 302 magyar hold kiterjedésű legelő** azonnal bérbeadó. Közlebbi felvilágosítás a *Polgári Takarékpénztár Részvénytársaságnál Nagyváradon* nyerhető.

* **Keresünk egy vizsgázott fűtőt.** Jelenkezni lehet Moskovits Adolf és Fiai r.-t.-nál.

* **Keveset viselt frakk-öltöny eladó.** Cim a kiadóhivatalban.

IRODALOM

Büntető jogszabályaink gyűjteménye.

— Összeállította és magyarázatokkal ellátta *Dr Bernolák Nándor.* —

Büntető jogszabályaink a legutolsó időben igen sok tekintetben annyi változáson ment át, hogy úgy a gyakorlat, mint az elmélet embere csak sok nehézség árán tud a megváltozott, pótoltt, kiegészített jogszabályok tömkelegében biztosan eligazodni. Az 1878. V. törvénycikk mint egységes kódex szabályozta a büntetésekre és vétségekre vonatkozó joganyagot, ehhez járult az 1879. XL. tc. a kihágásokról. Ezt az egységes két kodexet már a büntető novella egyes alapvető rendelkezéseiben megváltoztatta. Jöttek azután a fiatalokörakról, a közveszélyes büntettesekről szóló törvények, melyek mind újabb lényeges változásokat hoztak be büntetőjogunkba, a törvény különös részében a becsület védelméről, a közhatóságok, a királyság védelméről szóló törvények egész fejezeteket helyeztek hatályon kívül és pótolttak más rendelkezésekkel. Másutt a büntető novella és más újabb törvények részben megváltoztatták, részben kiegészítették és pótoltták az eddigi rendelkezéseket. Eredeti büntető törvénykönyveik tehát egészükben és

részleteikben lényegbe vágó módosításokat szenvedtek, úgy, hogy az újabb törvényes rendelkezések az alaptörvényeket sok helyen áttörték.

Szükséges volt büntető törvényeinknek olyan feldolgozása és összeállítás, mely az egész joganyagot az eredetinek rendszerében felölelve, az újabb módosításokkal kiegészítve és pótolva adja a jogkereső közönség az elmélet és gyakorlat emberei kezébe.

Ezt a hiánypótló munkát végezte el dr Bernolák Nándor, a debreceni egyetem tudós tanára.

Munkája sokkal több, mint a törvényeknek rendszerbe foglalása. Tekintettel volt Bernolák arra, hogy a btk. régi elveit sok tekintetben módosító új rendelkezésekről van szó, melyeket szükséges a jogász közönséggel behatóan megismertetni, hogy az új rendelkezések alappondolata teljesen kidomborodjék és a köztudatba minél mélyebben átmejen.

Bernolák tehát különös tekintettel volt a módosító új rendelkezésekre és ezeket beható magyarázatok kapcsán illeszti be a btk. rendszerébe. Tömören feldolgozza a vonatkozó irodalmat, ahol szükségesnek mutatkozik, idézi a miniszteri indokolást, sőt a képviselőházi tárgyalás fontosabb momentumait is. Nemesak az új, hanem a régi rendelkezéseknél is alapos és mégis rövid magyarázatokkal szolgál, melyekben a gyakorlat megállapodásait, az elmélet legfontosabb eredményeit részletesen ismerteti. A gyakorlat emberének könnyen feltalálható utmutatással szolgál, az elméleti jogász elé pedig a kérdést a tudomány mai állása szerint úgy mutatja be, hogy a további munkálkodásra feltétlenül biztos és megbízható alapot nyújt.

Ugyanezt a rendszert követi munkájának második kötetében, mely az eljárási, szervezeti és hatásköri jogszabályokat tartalmazza.

A bünvádi perrendtartáson mélyreható változtatást eszközölt az esküdtszéki novella, további módosításokat és pótlásokat tartalmaznak a fiatalokör büntettesekéről szóló és a háborus büntető rendelkezések. Mindezeket Bernolák egységes feldolgozásban nyújtja, megtartva munkájának első, az anyagi jogszabályokat tartalmazó részében bevált elveket. Minden vitás kérdést tisztáz és megold, minden új intézkedést behatóan megmagyaráz, hogy az minél tökéletesebben átmenjen az életbe.

Bernolák munkájának mindkét kötet jogi irodalmunknak kiváló nyeresége, bírónak, ügyvédnek, de a jogtanuló ifjuságnak is nélkülözhetetlen kézikönyv. Kiállítására a gyakorlat igényeinek teljesen megfelel, könnyen kezelhető, beosztása praktikus, úgy hogy minden keresett jogszabály azonnal megtalálható. Kiadta Csádhly Ferenc egyetemi könyvtáros Debrecenben; a két kötet ára 20 korona.

Két érdekes közgazdasági szakmunka.

Dr Oláh Béla, a kassai kereskedelmi és iparkamara kiváló segédtitkára, aki a háboru előtt a nagyvárad kamaránál mint fogalmazó fejtett ki eredményes munkásságot s akinek távozása Nagyváradról érzékeny veszteség közgazdasági életünkre, újabb két szakmunkát irt, amely nemrég hagyta el a sajtót. Az egyik terjedelmes füzet „Az ipari szövetkezetek jelentősége a háboru követő idők gazdasági életének tükröképében” cím alatt nagy hozzáértéssel és szaktudással foglalkozik a fontos kérdéssel, hogy minő hatása van gazdasági viszonyaink alakulására a háborunak. Részletesen rámutat az ipart és kereskedelmet sújtó viszonyokra, az ipari munkát megbénító anyagihiányra. Alapos adatok és helyes következtetések

egész komplexumának szakszerű csoportosításával és a dolgok mélyébe hatoló erős logikával mutat rá s bizonyítja, hogy a régi ipari helyzet helyreállítására feltétlenül szükséges az erős, öntudatos szervezkedéssel megvalósított szövetkezés, amely csak egyedül teszi lehetővé, hogy iparunk a háború után nemcsak megállja helyét, de erős fejlődésnek induljon. Végül igen érdekesen foglalkozik a demobilizáció kérdésével, közgazdasági, főleg ipari szempontból. — Egy másik, most megjelent könyvében a lánckereskedelemtől kiadott rendelet magyarázatát adja dr. Oláh Béla. A kereskedelemre különösen fontos rendelet minden szakaszát megvilágító magyarázat kíséri, amelyből bárki teljes tájékozódást nyer nemcsak a rendelet intenciójáról, de teljes szakszerű értelmezést nyer a rendelet szükségéről és közgazdasági előnyéről. Mindkét érdemes szakmunkát ajánljuk nemcsak az iparosok és kereskedők, hanem a közgazdasági kérdésekkel foglalkozók figyelmébe. Az első mű ára 2 korona, az utóbbi 4 korona.

Színház.

Heti műsor:

Péntek: Nagyheti szünet.

Szombat: Nagyheti szünet.

Vasárnap délután: Őszi vihar.

Vasárnap este: Kóristalány. (Bérletsszünetben.)

Hétfő délután: Románc.

Hétfő este: Sztambul rózsája. (Bérletsszünetben.)

Bérletsszünet.

A hét folyamán:

vasárnap este Kóristalány
hétfőn este Sztambul rózsája

bérletsszünetben kerülnek színre.

A bérlet jogait minden bérletsszünetes előadást megelőző nap déli 12 órájáig tartja fenn a színházi pénztár.

Ünnepel a színház. Mint évente rendszeren, úgy az idén is, husvét hetének két napját megüli a színház és Nagypénteken, valamint Nagyszombaton este nem tartanak előadást.

A **Kóristalány.** Faragó Jenő és Komjáthy Károly mulatságos operettje, a Kóristalány husvét vasárnap este kerül színre, Vigh Manci a címszerepben, Tompa Béla a pompás partner szerepben és Gróf László maga — per excellence — táncos szerepben erősségei a Kóristalány előadásainak, amelyek zsufolt házakat vonzanak.

Románc. Sheldon közkedvelt színjátéka, a Románc tölti be husvét hétfőjén délután a műsort. A népszerűvé lett színpadi alkotás, mint minden alkalommal, úgy most is telt házat vonz.

Sztambul rózsája. Husvét hétfőjén este a bájos zenéjű Sztambul rózsája kerül színre. Ez a kitűnő operette, mely egyike az idény legszámottevőbb slágereinek, most sem téveszt hatást, minek bizonyosságául a közönség már most a legélelénkebben érdeklődik a hétfői előadás jegyeiért.

A **Szultán.** Verő György remek zenéjű, bájos operetteje: a Szultán csak nemrég ért meg a Szigligeti színházban pompásan sikerült felújítását, olyan vonzóerőt gyakorolt a közönségre, hogy a színház vezetősége a közönség óhajának engedve, a jövő hét folya-

mán újból műsorra tűzte a Szultánt. Kedden este kerül színre újból Verő György kitűnő operetteje, amelyben Zsigmondy Anna a címszerepben, Kovács Margit Roxelán szerepében, a többi szerepben pedig Kálmán Manci, Békefi Lajos, Szabó Gyula és Stoll Béla arattak sikert. Szigeti Jenő a Szultán keddi előadása keretében új, aktuális kuplékat énekel.

APOLLÓ mozgószínház	Pénteken Julius Ceaser Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek
----------------------------	---

VIGADÓ mozgószínház	Pénteken Anyá és gyermeke Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek
----------------------------	--

URÁNIA mozgószínház	Pénteken Vaskéz. dráma 3 felvonásban. Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek
----------------------------	---

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY.**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

Uj férfiszabó műhely!

Szives tudomására hozom a tisztelt úri közönségnek, hogy **URI-DIVAT SZABÓMŰHELYEMET MEGNYITOTTAM.**

Elvállalom új ruhák készítését a legújabb divat szerint, ugyszintén ruhák fordítását és vasalását mérsékelt áron. Meghívásra házhöz megyek. Kérem a n. é. közönség szives támogatását

Tisztelettel

Hottya Károly

uri-divatszabó

Szent János-utca 42.

Beraktározás!

Áruk, butorok, termények stb. hosszabb vagy rövidebb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szárazpincék, istállók, kocsiszínek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árut tűz- és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T. beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

Varrólányok és tanulóányok

jó fizetéssel felvétetnek

Kesztenbaum Juliska fűzőszalonjában, Rákóczi-ut.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, 10vel	8.-
Majolika gyümölcs állvány	8.-
Majolika tálca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcs készlet	8.-
Vize készlet csiszolt üvegből	8.-
Boros " " " "	8.-
Likör " " " "	8.-
Söröskészlet színes aranyozással	8.-
Boroskészlet színes " " "	8.-
Vizeskészlet színes " " "	8.-
Likörkészlet színes " " "	8.-
Befőtteskészlet kristály fehér	8.-
Gyű. üve készlet kristály üvegből	8.-
Majolika fal sötét színes	5.-
Majolika vizeskanca színes	5.-
K. nyér kosár színes üveggel	5.-
China ezüst cukortartó	5.-
China ezüst gyümölcs állvány	5.-
Majolika virágvasa színes	5.-
Majolika virágfazek	5.-
Majolika dísz figura	5.-
Porcellán főzőlábos	5.-
Porcellán főzőfazek	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	40.-
Kávéskészlet színes aranyozással	40.-
Feketes készlet színes aranyozással	80.-
Ebedőkészlet felszerelve sz. aranyozással	120.-
Hidegfelvágtató készlet sz. aranyozással	80.-
Mosdószék színes fin. díszítéssel	80.-
Fali tűző színes aranyozott kerettel	25.-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő " " " "	25.-
Teás pohár China ezüst foglathatban	8.-
Teás csésze szin. finom aranyozással	8.-
Kávé " " " "	8.-
Köpöcsésze " " " "	8.-
Főzőlábos barna tűzálló tüllel	8.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhabereendezési cikkek, Kapkeretek, :: Ablak üvegezés

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, tabiaüveg és dísz műanyag nagykereskedés

Nagyvárad, Zöldfa- 13. sz.

Telefonszám 372.

FATALPU CIPÓGYÁR
Haas Lipót Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.
Telefonszám 4-63.

Fatalpu cipők és szandálok nagy választékban, méltányos árban, minden nagyságban!

Szárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek fogolytáborok árend-ményben részesülnek.

MOCSÁRY SÁNDOR
TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezeték-szerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram szálak Tungstram-égek állandóan raktáron.

Nadaprod- és felsőiparisiskolába való felvételre, valamint gimnázium, reál és polgáristákat **magánvizsgálatra felelősséggel előkészítik.**

Ugyanott egy vagy két tanuló teljes ellátást nyerhet. Guittmann, Magyar-u. 9. sz.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai **magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.**

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam **hölgyek részére** gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

Feketegyőrösön
(Tenke mellett) 135 kis hold szántóföld szabad kézből eladó.

Értekezhetni az Általános Takarékpénztárnál Nagyvárad, Bémer-tér.

IZSÁK LIDIA
Elsőrendű fűzőszalon
NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében
Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

Társzekér igen erős, teljesen jó karban **eladó.**

Megtekinthető a Szeminarium udvarán. Telefon-szám 305.

Eladó egy malomberendezés, ugymint malomszíták, hozzávaló szíjtárcsák, transmissiók és falitárcsák

Moskovits Adolf és Fiai
R.-T.-nál, Nagyváradon.

Betűszedő tanulóknak fiú és **berakó** tanulóknak leány **fizetéssel felvétetik**

a Szent László-nyomda részv.-társaságnál.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttetésünk folytán, abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsönöket** úgy földekre mint városi bérházakra 15-65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett **minden árfolyam levonás nélkül** készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Nagy-Várad.

TÖRLESZTÉSES KÖLCÖNÖKET legelőnyösebb feltételek mellett nyújt földbirtokra és nagyváradai házakra az **Egyesült Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyvárad.**

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM. A terep telephelye 114.

Értesítjük a város lakosságát, hogy villamos **FŐZŐEDÉNYEK,** Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk minden világítási és erőátviteli berendezéseket. Éjszaki ügyeletet is szolgálnak.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 g) izzólámpáig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszereplő telefonja 55. Főszereplő telefonja 55.